

Civil-law notary liable for lending his cooperation to a straw man construction (Dutch)

February 16, 2017

Nieuwsbrief BAT februari 2017

Gezien de positie van de notaris in het maatschappelijk verkeer en het vertrouwen dat de notaris als zodanig geniet, moet hij ook de positie van derden in het oog houden. Dit is onder meer van belang voor het doorzien van stromanconstructies.

In haar uitspraak van 19 oktober 2016 heeft de Rechtbank Gelderland¹ een notaris aansprakelijk gehouden die meewerkte aan een aandelen- en bestuursoverdracht als onderdeel van een zogenoemde stromanconstructie. Een stroman – ook wel katvanger genoemd – is ‘een persoon die niet voor zichzelf handelt, maar willoos handelt voor een ander die zelf achter de schermen blijft’. Criminele organisaties gebruiken deze constructie vaak om zelf buiten schot te blijven van justitie.

De casus was als volgt. A was enig aandeelhouder en bestuurder van een besloten vennootschap, welke een detailhandel in kleding exploiteerde. A droeg de aandelen over aan een stichting administratiekantoor (hierna: de ‘STAK’), waarvan haar levenspartner B bestuurder was. B werd tevens bestuurder van de B.V. Twee maanden na deze overdracht leverde de STAK de aandelen door aan X, die later een gedetineerde bleek te zijn met een drugsverleden. Kort nadat X als bestuurder en enig aandeelhouder van de B.V. was ingeschreven, failliede de B.V. X stond kort voor deze faillietverklaring toe dat de gehele zaak, waaronder alle kledingvoorraden, werd leeggehaald door B. De schuldeisers zagen hun vorderingen op de B.V. dan ook in rook opgaan. De curator ving bot bij X en alle formele banden met bestuurder B waren inmiddels doorgesneden. Had deze constructie doorzien kunnen worden? Eens te meer blijkt dat, uit het oogpunt van bescherming van crediteuren, een notaris een belangrijke rol heeft bij het identificeren van de betrokken partijen en het achterhalen van hun werkelijke intenties. In het voornoemde feitenkader vallen enkele zaken op. Allereerst zat er een betrekkelijk korte termijn tussen de overdracht van de onderneming aan de STAK en de opvolgende overdracht aan X. Dit zou bij de notaris een belletje hebben moeten doen rinkelen om op zijn minst vragen te stellen over het hoe-en-waarom van deze doorlevering.

Daarnaast waren geen financiële gegevens aan de notaris overgelegd inzake het vermogen en bedrijfsresultaat van de onderneming op het moment van de overdracht. Zo vond de overdracht van de aandelen plaats tegen een waarde van € 1,00 en had de notaris om onderbouwing kunnen vragen om zo deze waarde te kunnen verklaren. Door verder in zijn algemeenheid (nagenoeg) geen vragen te stellen aan zowel X als B ten aanzien van het bovenstaande en daardoor te weinig stil te staan bij eventuele nadelige consequenties die deze constructie zou kunnen hebben voor derden/crediteuren, kwam de rechtbank tot de conclusie dat de notaris in kwestie zijn algemene maatschappelijke zorgplicht had geschonden.

Uit dit vonnis zijn belangrijke lessen te trekken voor het functioneren van het notariaat. Zo blijkt hieruit opnieuw het belang van een correcte naleving van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (WWFT). Op

grond van de WWFT zijn beroepsbeoefenaren zoals advocaten en notarissen verplicht om een cliëntenonderzoek te verrichten en om melding te doen van ongebruikelijke transacties bij de Financial Intelligence Unit (FIU). Indien notarissen in dergelijke gevallen vervolgens de stromanconstructie voorzien en geen medewerking verlenen aan de door partijen gewenste rechtshandeling, kan voorkomen worden dat crediteuren bij een faillissement achter het net vissen en hun vordering in rook zien opgaan. Blijkens het onderhavige vonnis van de Rechtbank Gelderland had de notaris in kwestie te lijdelijk (passief) gehandeld en aldus zijn algemene maatschappelijke zorgplicht geschonden.

1. Rechtbank Gelderland 19 oktober 2016, ECLI:NL:RBGEL:2016:6091.↩

Your Key Contacts

Jan de Wit

Associate, Amsterdam

D +31 20 795 30 96

M +31 6 11 90 49 75

jan.dewit@dentons.com